

Силабус курсу

Науково-педагогічна практика

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Освітньо-наукова програма «Психологія»

Дні занять: Понеділок – П'ятниця (09.03. – 03.04.2020) 9:00 – 14:20

Консультації: Понеділок, 14:20 – 15:40

Рік навчання: III, Семестр: V-VI

Кількість кредитів: 8 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

Канд. психол. н., доц. Адамська Зоряна Михайлівна

Контактна інформація zoryanada@ukr.net, +380969549665

Опис дисципліни

Курс «Науково-педагогічна практика» є важливою складовою професійної підготовки докторів філософії зі спеціальності 053 Психологія. Основним його завданням є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної та практичної діяльності в галузі психології та викладацької роботи у закладах вищої освіти на засадах інноваційних освітніх технологій; розвиток методологічної, дослідницької, фахової, викладацької компетентностей. Зокрема, основними орієнтирами науково-педагогічної практики є поглиблення розуміння предметної області та професійної діяльності за спеціальністю, формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання психологічних дисциплін у системі вищої школи: критично аналізувати й оцінювати традиційні методи викладання, ефективно організовувати педагогічне діалогічне спілкування, проводити різні форми навчальних занять, використовуючи інноваційні гуманітарні технології, розробляти та удосконалювати методичні матеріали щодо психологічного супроводу освітнього процесу, проектувати, оптимізувати та оцінювати якість навчально-виховного процесу та освітнього середовища; розвиток вміння ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності.

Структура курсу

Години	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1 Педагогічна практика аспіранта (4 кредити – 120 год.)			
40	1. Викладацька діяльність аспіранта-практиканта	Вміння організовувати та проводити різні форми навчальних занять з профілюючих дисциплін кафедри, використовуючи інноваційні гуманітарні технології; ефективно організовувати педагогічне діалогічне спілкування.	Планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять. Складання конспектів лекційних, семінарських та лабораторних занять. Підбір та використання інноваційних, інформаційно-цифрових технологій викладання в процесі занять (мультимедійні презентації, аудіо-, відео-контент). Розробка і використання на заняттях

			інтерактивних, діалогічних методів навчання. Проведення навчальних занять за розкладом: лекцій, семінарських занять, лабораторних занять. Відвідування та психолого-педагогічний аналіз занять колег-практикантів. Проведення консультацій для студентів.
20	2. Методична діяльність аспіранта-практиканта	Вміння критично аналізувати й оцінювати традиційні методи викладання психологічних дисциплін; розробляти та удосконалювати методичні матеріали щодо психологічного супроводу освітнього процесу; здійснювати науково-методичну допомогу студентам; проектувати, оптимізувати та оцінювати якість навчально-виховного процесу та освітнього середовища.	Вивчити структуру, форми та зміст викладання психології у закладах вищої освіти. Вивчити структуру, зміст і організацію діяльності кафедри психології (фахової кафедри) у закладах вищої освіти. Ознайомлення зі змістом та особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (з освітніми програмами, навчальними планами, розкладом занять тощо). Ознайомлення зі змістом і структурою кредитно-трансферної (кредитно-модульної) системи навчання. Ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни (навчальна програма дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, теми і плани лекцій, семінарських і лабораторних занять, завдання для самостійної роботи, засоби для поточного, модульного і підсумкового контролю знань). Ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення навчальної дисципліни (підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації тощо). Розробка робочої навчальної програми курсу (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового контролю тощо). Участь у засіданнях кафедри, у роботі методичних семінарів викладачів тощо. Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри.
20	3. Науково-педагогічна	Вміння ініціювати, організовувати та проводити	Ознайомлення з планом науково-дослідної роботи кафедри.

	діяльність аспіранта-практиканта	комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності.	Ознайомлення з положенням про індивідуальні навчально-дослідні завдання (далі ІНДЗ). Розробка тематики ІНДЗ для психологічних дисциплін. Розробка тематики курсових робіт з психології. Участь у підготовці та проведенні наукових семінарів, круглих столів, конференцій кафедри, факультету, університету. Участь у залученні студентів до наукової роботи, підготовці та проведенні засідання студентського наукового гуртка (товариства, проблемної групи), конкурсу студентських наукових робіт, I етапу олімпіади з психології.
20	4. Виховна діяльність аспіранта-практиканта	Вміння ефективно організовувати педагогічне діалогічне спілкування.	Ознайомлення з організацією виховної роботи у закладі вищої освіти (з комплексним планом організаційно-виховної роботи вишу, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі). Ознайомлення із завданнями, напрямками і видами роботи психологічної служби вищого навчального закладу. Виконання обов'язків помічника куратора академічної групи. Організація і проведення виховного заходу психологічного спрямування в академічній групі. Відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти. Психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи загалом. Складання психолого-педагогічної характеристики академічної групи
20	4. Ведення документації.	Вміння кваліфіковано відображати та презентувати результати власної педагогічної діяльності.	Оформлення і ведення документації щодо результатів педагогічної практики. Розробка індивідуального плану роботи аспіранта-практиканта. Ведення щоденника практики. Оформлення конспектів проведених занять. Оформлення протоколу аналізу заняття, проведеного іншими аспірантами-практикантами. Підготовка звіту про результати практики.
Змістовий модуль 2 Наукова практика аспіранта (4 кредити – 120 год.)			

80	5. Робота над дисертацією	Вміння здійснювати критичний аналіз, оцінку та синтез нових та комплексних ідей; розробляти та застосовувати методологічну базу власного наукового дослідження для вирішення актуальної наукової проблеми в галузі психології; ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань; формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати та поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері; здійснювати ґрунтовний моніторинг наукових джерел інформації щодо досліджуваної проблеми; визначати рівень об'єктивності фактологічної інформації в різних видах наукових джерел, оцінювати достовірність та репрезентативність джерел інформації; будувати причинно-наслідковий ряд із виявленого у психологічних джерелах фактичного змісту та проектувати конструктивно-інтерпретаційні моделі на підставі результатів наукових досліджень; використовувати сучасні інформаційно-цифрові та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних.	Поетапна робота над науковим дослідженням у галузі психології із застосуванням як теоретичних, так і експериментальних методів з дотримання методології та методики проведення дослідження. Робота над оригінальністю дослідження, що базується на критичному розгляді джерел та забезпечення необхідним науковим апаратом таким, як нотатки, бібліографія та публікація відповідних документів. Аналітичне виокремлення наукової новизни, теоретичної і практичної значущості дисертаційного дослідження для психологічної науки і практики. Представлення результатів дослідження згідно існуючих вимог до наукових робіт. Формулювання обґрунтованих висновків.
20	6. Науковий семінар	Вміння здійснювати спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової діяльності; презентувати результати своїх досліджень на наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу	Формулювання власної наукової концепції. Ведення наукової дискусії з аргументуванням власних наукових доводів та відповідями на контраргументи опонентів. Презентація результатів дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей та громадських ініціатив

		англійську) у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.	(соціально-орієнтовані робочі зустрічі).
20	7. Написання наукових публікацій	Вміння формувати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробленості; здійснювати ґрунтовний моніторинг наукових джерел інформації щодо досліджуваної проблеми; кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз; презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу англійську) у науковій діяльності.	Презентація наукових результатів за кожним розділом дисертаційного дослідження. Систематизація, узагальнення, виокремлення власних критеріїв наукового аналізу дисертаційного дослідження. Представлення наукової інформації у форматі наукової статті, тез доповідей на наукових конференціях та круглих столах. Дотримання наукових норм наукового цитування та посилання на джерельну базу дослідження. Самостійний творчий науковий процес. Запобігання академічній нечесності.

Літературні джерела

1. Берулава Г.А. Методологические основы практической психологии: Учебное пособие. М.: Высшая школа, 2003. 64 с.
2. Бойко-Бузиль Ю.Ю., Горбенко С.Л. Методика викладання психології у вищій школі: Навчальний посібник. К.: Атіка. 2012. 272с.
3. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 224с.
4. Малихін О. В., Павленко І. Г., Лаврентьєва О.О., Матукова Г. І. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
5. Мистецтво бути викладачем: Практич. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флегм та ін. / за ред. О.І. Сидоренка. К.: Навчально-методичний центр „Консорціум із удосконалення менеджментосвіти в Україні”. 2003. 144 с.
6. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : Навчальний посібник. К.: ЧП, 2007. 211 с.
7. Основи науково-психологічних досліджень : навч.-метод. посіб. Вид 2-ге., розшир. і допов. / З. М. Адамська, І. П. Андрійчук, О. М. Воронкевич, Г. К. Радчук, та ін.; за ред. Г.К. Радчук. Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 214 с.
8. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. К.: ТОВ “Філ-студія”, 2006. 320с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. Вид. 2-е, допов. К. : «Академвидав», 2014. 456 с.

10. Brown S. L. Theory to Practice: A Study of Science Teachers' Pedagogical Practices as Measured by the Science Teacher Analysis Matrix (STAM) and Teacher Pedagogical Philosophy Interview (TPPI). PhD diss., University of Tennessee, 2002. URL: http://trace.tennessee.edu/utk_graddiss/2107
11. Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph / edited by authors. 2nd ed. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2018. 644 p. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/download/pedpsy-science/pedpsy-science-2.pdf>
12. Grant E. Gardner, M. Gail Jones Pedagogical Preparation of the Science Graduate Teaching Assistant: Challenges and Implications. *Science Educator*. Fall 2011. Vol.20. No.2. P.31 – 41. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ960634.pdf>
13. Sanders D. A. Developing Grad Students' Scientific Literacy Skills. February 20, 2020. URL: <https://www.insidehighered.com/advice/2020/02/20/scientists-should-use-new-pedagogical-techniques-help-phd-student-learn-how-write>
14. Sudakova O.A., Sudakov D.V., Belov E.V., Shevtsov A.N., Musatova A.S The value of the pedagogical practice of the graduate student for his further scientific and cathedral work. SCIENTIFIC DEVELOPMENT TRENDS AND EDUCATION. September 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/337597737_The_value_of_the_pedagogical_practice_of_the_graduate_student_for_his_further_scientific_and_cathedral_work

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Звітна документація з практики, яка здається із порушенням термінів без поважних причин, оцінюється на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Наукові публікації перевіряються на наявність плагіату і допускаються до друку із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування бази практики є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) завдання практики можуть виконуватися в он-лайн формі за погодженням із методистом.

Оцінювання

Остаточна оцінка за науково-педагогічну практику виставляється тільки за Змістовим модулем 1 «Педагогічна практика аспіранта» і розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1:	60
Тема 1. Викладацька діяльність аспіранта-практиканта:	
- Проведення лекцій	10
- Проведення семінарських занять	20
- Проведення лабораторних занять	30
Тема 2. Методична діяльність аспіранта-практиканта:	10
- Розробка робочої навчальної програми курсу	
Тема 3. Науково-педагогічна діяльність аспіранта-практиканта:	10
- Розробка тематики ІНДЗ для психологічних дисциплін.	5
- Розробка тематики курсових робіт з психології.	5
Тема 4. Виховна діяльність аспіранта-практиканта:	10
- Організація і проведення виховного заходу психологічного спрямування в академічній групі.	
Тема 5. Ведення документації.	10

Змістовий модуль 2 «Наукова практика» є обов'язковою частиною наукової складової освітньо-наукової програми і оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта. Виконання завдань наукової практики аспірант презентує під час семестрового звіту.

Шкала оцінювання аспірантів-практикантів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90 – 100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом